

УДК332.122(23):332.012

Василина Польовська
**ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНА СКЛАДОВА
РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ**
Василина Польовская
**ЗАКОНОДАТЕЛЬНО-НОРМАТИВНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ
РАЗВИТИЯ ГОРНЫХ ТЕРРИТОРИЙ**
Vasylyna Polovska
**LEGAL-NORMATIVE COMPONENT OF THE DEVELOPMENT
OF MOUNTAINOUS AREAS**

Розглянуто окремі аспекти правового забезпечення розвитку гірських територій, зокрема законодавчо-нормативної складової зазначеного процесу. Окреслено необхідність формування законодавчого забезпечення досліджуваного розвитку з метою вирішення проблемних питань життєзабезпечення мешканців гірського краю. В умовах кризового господарювання актуальності набуває розроблення дієвих програм розвитку територій гірської місцевості. Наголошено на необхідності розроблення спеціального закону про гірські ліси, що уможливить їх збереження і примноження для майбутніх поколінь. Обґрунтовано доцільність врахування особливостей і специфічних властивостей гірського краю зі збереженням його самобутності, що сприятиме підвищенню результативності життєзабезпечення гірських мешканців у контексті дотримання законодавчо-правового поля.

Ключові слова: гірські території, законодавчо-нормативна складова, забезпечення розвитку, гірська місцевість, життєзабезпечення, спеціальний закон, гірські ліси, збереження, примноження.

Бібл.: 17.

Рассмотрены отдельные аспекты правового обеспечения развития горных территорий, в том числе нормативно-правовой составляющей отмеченного процесса. Определены необходимость формирования законодательного обеспечения исследуемого развития с целью решения проблемных вопросов жизнеобеспечения жителей горного края. В условиях кризисного хозяйствования актуальность приобретает разработка действенных программ развития территорий горной местности. Отмечена необходимость разработки специального закона о горных лесах, что позволит их сохранить и приумножить для будущих поколений. Обоснована целесообразность учета особенностей и специфических свойств горного края с сохранением его самобытности, что будет способствовать повышению результативности жизнеобеспечения горных жителей в контексте соблюдения законодательно-правового поля.

Ключевые слова: горные территории, законодательно-нормативная составляющая, обеспечение развития, горная местность, жизнеобеспечение, специальный закон, горные леса, сохранение, приумножение.

Библ.: 17.

The article discusses some aspects of legal support of mountain areas, including legislative and regulatory component of the noticed process. The article outlines the necessity to create legislative support of the investigated development with the purpose to solve life support issues of residents of mountainous region. In terms of crisis management, the development of effective programs of territorial development of mountain areas is getting urgent. The emphasis on the necessity of development of special law concerning mountain forests that enable conservation and enhancement for future generations is put. The article justifies the expediency of consideration of features and specific properties of mountainous region while preserving its identity, which will increase the efficiency of life support of mountain inhabitants in the context of compliance of legislative and legal framework.

Key words: mountain territory, legislative and regulatory component, providing of development, mountainous terrain, life support, special law, mountain forests, conservation, enhancement.

Bibl.: 17.

JEL Classification: K 32

Постановка проблеми. Забезпечення сталого розвитку територій гірської місцевості, перспектив його активізації зумовлює необхідність формування законодавчо-нормативної бази, що сприятиме передусім підвищенню добробуту та благополуччя мешканців гірського краю. Виникає потреба у формуванні правового поля, що врахуватиме особливості і специфічні властивості територій гірської місцевості, ментальності гірських мешканців та сприятиме збереженню самобутності гірського краю.

Проблематиці особливостей функціонування і сталого розвитку гірських територій України присвячені праці таких вітчизняних науковців, як Б. В. Буркинський, С. Й. Вівканич, М. В. Газуда, Л. Т. Гораль, Б. М. Данилишин, М. І. Долишний, П. В. Жук, В. С. Кравців, В. П. Мікловда, М. В. Патабенко, І. З. Сторонянська, О. І. Фурдичко, М. В. Щурик та ін.

Аналіз досліджень і публікацій. Враховуючи особливу роль гірських лісів, а також активізацію руйнівних природних процесів передусім, утворення зсувів, селевих пото-

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

ків і катастрофічних повеней в Українських Карпатах упродовж останніх років, поділяємо думку О. І. Фурдичка щодо нагальної потреби у розробленні спеціального закону про гірські ліси, а також довгострокової (принаймні до 2020 р.) програми «Карпатські ліси», яка б забезпечувала збільшення лісистості Карпат на 10–15 %, оптимізація вікової та породної структури лісів, створення мережі лісових доріг, упровадження ощадливих до природи технологій, удосконалення нормативів ведення лісового господарства з метою забезпечення збалансованого лісокористування [15, с. 4]. Необхідність формування зазначеної програми зумовлюється, як зауважує М. Патабенко, інтенсивним використанням природних ресурсів, що призвело до суттєвого збільшення чисельності стихійних та техногенних лих і значно ослабило спроможність рослинного та тваринного різноманіття до самовідновлення. Природні катаклізми і втрата біорізноманіття вразили Карпатський регіон, де інтенсивне ведення сільського, лісового, мисливського господарства порушує екологічну рівновагу, загрожуючи видовому різноманіттю [16, с. 257–264].

Така програма, на нашу думку, сприяла б не тільки ощадливому лісокористуванню і розширенню лісистості гірської місцевості, але й вирішувала б проблеми відтворення екологічно чистих гірських екосистем, формуючи на цій базі розвиток одного з пріоритетних видів економічної діяльності Закарпаття – рекреаційно-туристичної сфери, вирішуючи при цьому проблеми зайнятості (самозайнятості) гірських мешканців.

Нині постає необхідність розроблення пакета взаємоузгодженого законодавчо-нормативного забезпечення ефективного регулювання розвитком гірських територій. Разом з тим потребують окремого дослідження питання, пов'язані з формуванням спеціального законодавчого забезпечення розвитку територій гірської місцевості.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування законодавчого забезпечення розвитку територій гірської місцевості, окреслення необхідності формування дієвого правового забезпечення з метою збереження, примноження і подальшої активізації розвитку гірських територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. У складних умовах життєдіяльності населення гірської місцевості виникає потреба у законодавчому врегулюванні життєво важливих питань з метою збереження, відтворення і перспективного розвитку гірських територій. Нині гірська політика України ґрунтується на Законі України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» (1995 р.), Постановах Кабінету Міністрів України «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» (1995 р.) [9] та «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» (1995 р.) [13].

Законом України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» [12] задекларовано окремі підходи щодо державної підтримки розвитку гірських територій, за якими населені пункти набувають статусу гірських, визначено основні засади державної політики щодо розвитку гірських населених пунктів та обумовлено гарантії соціального захисту громадян, що у них проживають, працюють або навчаються.

Реалізація дії Закону, як зазначає П. Жук, потребує доповнення у частині запровадження стимулів для припливу інвестицій з небюджетних джерел, створення сприятливих умов для підприємницької діяльності з метою кардинального вирішення проблем зайнятості місцевого населення, оскільки передбачені ст. 3 Закону державні гарантії соціально-економічного розвитку гірських територій не забезпечуються, а орієнтування на пряму державну підтримку соціально-економічного розвитку гірських територій переважно за рахунок бюджетних асигнувань є малоефективною. У такому випадку доцільним є запровадження на гірських територіях спеціального режиму інвестиційної діяльності, з допомогою якого стимулюватиметься залучення інвестицій у пріоритетні

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

види економічної діяльності, сумісні з екологічними особливостями гірських територій, їх природно-ресурсною базою, традиціями господарювання [1, с. 76].

Перелік населених пунктів, яким надано статус гірських, затверджено Постановою Кабінету Міністрів України «Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських» (1995 р.) [9], де по кожній з областей Карпатського регіону виокремлено райони, що відносяться до гірських. Стосовно Закарпатської області перелік гірських районів було розширено у 2004 р., про що вказано у Постанові КМУ «Про доповнення переліку населених пунктів, яким надається статус гірських» (2004 р.) [2]. З метою підвищення зайнятості населення гірського краю і врегулювання питань щодо оплати праці у Постанові Кабінету Міністрів України «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» (1995 р.) встановлено, що [13]: на підприємствах, в установах, організаціях та військових частинах, розташованих на території населених пунктів, яким надано статус гірських, тарифні ставки і посадові оклади працівників, військовослужбовців та осіб рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації та Державної кримінально-виконавчої служби, визначені генеральною, галузевими та регіональними угодами як мінімальні гарантії в оплаті праці, а також встановлені за рішенням Кабінету Міністрів України або за його дорученням, підвищуються на 25 %.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21 вересня 2011 р. [6] центральним і регіональним органам влади доручено розробити Державну програму сталого розвитку Українських Карпат як складової частини програми Європейського Союзу «Карпатський простір» і створити Регіональну асоціацію сталого розвитку Карпат з метою сприяння збереження і примноження унікальної природи Карпат. Однак активізація розвитку гірських територій, охорона і розширене відтворення екосистем Карпатських гір є важливим завданням всіх європейських держав, на території яких вони розташовані.

Відповідно до статті 27 «Повноваження у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать [8]: забезпечення збалансованого економічного та соціального розвитку відповідної території, ефективного використання природних, трудових і фінансових ресурсів. Зазначені повноваження повинні розповсюджуватися і на сферу охорони довкілля, розширення і відновлення заповідних територій, екомережі, збереження історичної і культурної спадщини гірського регіону, відстоювання інтересів громади гірської місцевості.

Серед важливих пріоритетів державної регіональної політики України, що відзначено в Законі України «Про засади державної регіональної політики» (від 05.02.2015 р.) [5], яким визначено основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України, окреслено (стаття 6) визначення проблемних територій, до яких тією чи іншою мірою відносяться й гірські території, у регіонах та реалізація державних заходів щодо вирішення проблем.

Щодо екологічної складової гірських територій, важливими є прийняті Закони України, зокрема: «Про природно-заповідний фонд» [10], яким окреслено правові засади організації, охорони, ефективного використання природно-заповідного фонду України, її регіонів, відтворення його природних комплексів та об'єктів; «Про екологічну мережу України» [3].

Для гірської системи Українських Карпат, зокрема гірських територій Закарпатської області, прийняття і реалізація вищезазначених Законів, у тому числі й Закону України «Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 рр.» [4]; Указу Президента України «Про заходи щодо дальшого роз-

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

витку природно-заповідної справи в Україні» [7] та багатьох інших сприятиме законодавчому забезпеченню у сфері збереження, відтворення і розширення заповідних гірських територій з метою формування збалансованого соціально-економічного й екологічного розвитку гірської місцевості.

Важливим для збереження та розширеного відтворення гірських ландшафтів Українських Карпат було прийняття у 2000 р. Закону України «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону» [17].

Важливість взаємоузгоджених дій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на основі поєднання загальнодержавних та місцевих інтересів з метою забезпечення збалансованого розвитку територій (регіонів) Кабінетом Міністрів України (2009 р.) було створено діючий консультативно-дорадчий орган – Раду з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування, пріоритетними завданнями якого окреслено моніторинг державної регіональної політики, передусім у напрямі розвитку місцевого самоврядування, пошуку ефективних шляхів її вдосконалення; напрацювання спільних планів дій центральних, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для забезпечення збалансованого розвитку територій (регіонів) [14].

Результативністю відзначається прийняття і дотримання положень Закону України «Про розвиток гірських територій в Україні» [11], де на основі нормативно-правового оформлення врегульовуватимуться інтереси мешканців гірських територій, а також підприємців та інвесторів, що здійснюють діяльність у гірській місцевості, буде сформована дієва та системна державна гірська політика.

Висновки і пропозиції. Сучасні підходи до формування законодавчо-нормативного забезпечення розвитку територій гірської місцевості потребують удосконалення. Постає необхідність розроблення спеціальних законодавчих актів, які враховуватимуть властивості соціально-економічного й екологічного розвитку територій гірського краю. Подальші дослідження спрямовуватимуться на розроблення науково-практичних підходів до активізації розвитку гірських територій в межах правового забезпечення.

Список використаних джерел

1. Жук П. В. Території пріоритетного розвитку як форма активізації інвестиційної діяльності в гірських зонах України / П. В. Жук // Регіональна економіка. – 2012. – № 3. – С. 75–85.
2. Про доповнення переліку населених пунктів, яким надається статус гірських [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1430. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1430-2004-p>.
3. Про екологічну мережу України : Закон України від 05.11.2004 № 1864-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 45. – Ст. 502.
4. Про загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000–2015 рр. : Закон України від 21 вересня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 47. – Ст. 405.
5. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс] : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII : Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.
6. Про затвердження плану заходів щодо стимулювання міжрегіональної співпраці, кооперації та інтеграції [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 вересня 2011 р. № 896-р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-2011-p>.
7. Про заходи щодо дальшого розвитку природно-заповідної справи в Україні [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 23 травня 2005 р. № 838/ 2005. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua>.
8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
9. Про перелік населених пунктів, яким надається статус гірських [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 647. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1056.539.0>.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

10. *Про природно-заповідний фонд України* : Закон України від 16.06.1992. № 2456-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 34. – Ст. 502.

11. *Про розвиток гірських територій в Україні* [Електронний ресурс] : Рішення № 10 «Про розробку проекту Закону України “Про розвиток гірських територій в Україні”». – Режим доступу : <http://euroregionkarpaty.com.ua/karpaty>.

12. *Про статус гірських населених пунктів в Україні* : Закон України від 15.02.1995 р. № 56/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9. – Ст. 58.

13. *Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах* [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 648. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/648-95-п>.

14. *Про утворення Ради з питань регіонального розвитку та місцевого самоврядування* [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 квітня 2009 р. № 309. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

15. *Фурдичко О. І.* Системність забезпечення екологічної безпеки та збереження біорізноманіття Карпатського регіону / О. І. Фурдичко, М. В. Патабенко // *Сталий розвиток Карпат: сучасний стан та стратегія дій* : тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф. / редкол. : відп. ред. В. С. Кравців. – Львів : Ін-т регіональних досліджень НАН України, 2006. – 196 с.

16. *Potabenko M.* Nature Conservation and Biodiversity: The Carpathians//*Strengthening European Environmental Law in an Enlarged Union.* – Germany: Shaker, 2004. – P. 257–264.

17. *Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах в ялицево-букових лісах Карпатського регіону* [Електронний ресурс] : Закон від 10.02.2000 № 1436-ІІІ. – Режим доступу : www.zakon.rada.gov.ua.

References

1. Zhuk, P. V. (2012). Terytoriyi priorytetnoho rozvytku yak forma aktyvizatsii investytsiinoi diialnosti v hirs'kykh zonakh Ukrainy [Territories of Priority Development as the Form of Mountain Areas Investment Attractiveness Stimulation in Ukraine]. *Rehionalna ekonomika – Regional Economy*, no. 3, pp. 75–85.

2. Pro dopovnennia pereliku naselenykh punktiv, yakym nadaietsya status hirs'kykh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28.10.2004 № 1430 [On amending the list of settlements, which are given the status of mountain: Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine on October 28, 2004 № 1430]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1430-2004-p>.

3. Pro ekolohichnu merezhu Ukrayiny: Zakon Ukrainy vid 05.11.2004 № 1864-IV [On Ecological Network of Ukraine: Law of Ukraine on June 24, 2004 № 1864-IV]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada Ukraine*, no. 45, article 502.

4. Pro zahalnodержavnu prohramu formuvannya natsionalnoi ekolohichnoi merezhi Ukrainy na 2000–2015 rr. : Zakon Ukrainy vid 21 veresnya 2001 r. [On the National Program for Creating the National Environmental Network of Ukraine for the Years: Law of Ukraine on September 21, 2001]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada Ukraine*, no. 47, article 405.

5. Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky: Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 № 156-VIII [On Principles of regional policy: Law of Ukraine on February 5, 2015 № 156-VIII]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-viii>.

6. Pro zatverdzhennia planu zakhodiv shchodo stymulyuvannia mizhrehionalnoi spivpratsi, kooperatsii ta intehratsii: Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 21 veresnia 2011 r. № 896-r [On approval of a plan to stimulate interregional cooperation, cooperation and integration: Order of Cabinet of Ministers of Ukraine on September 21, 2011 № 896-p]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/896-2011-r>.

7. Pro zakhody shchodo dalshoho rozvytku pryrodno-zapovidnoyi spravy v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 23 travnia 2005 r. № 838/ 2005 [On measures for further development of nature reserve business in Ukraine: Decree of President of Ukraine on May 23, 2005 № 838/2005]. Retrieved from <http://www.president.gov.ua>.

8. Pro mistseve samovriaduvannia v Ukrayini: Zakon Ukrainy vid 21.05.1997 № 280/97-VR [On Local Self-Government in Ukraine: Law of Ukraine on May 21, 1997 № 280/97-BP]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada Ukraine*, no. 24, article 170.

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ РЕГІОНУ

9. Pro perelik naselenykh punktiv, yakym nadayet'sya status hirs'kykh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.08.1995 № 647 [On the list of settlements, which are given the status of mountain: Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine on August 11, 1995 № 647]. Retrieved from <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1056.539.0>.

10. Pro pryrodno-zapovidnyi fond Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.06.1992 № 2456-XII [On Nature Reserve Fund of Ukraine: Law of Ukraine on June 16, 1992 № 2456-XII]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada Ukraine*, no. 34, article 502.

11. Pro rozvytok hirs'kykh terytorii v Ukraini: Rishennya № 10 “Pro rozrobku proektu Zakonu Ukrayiny «Pro rozvytok hirs'kykh terytorii v Ukrayini»” [On the development of mountain areas in Ukraine [electronic resource]: Decision № 10 “On the drafting of the Law of Ukraine «On the development of mountain areas in Ukraine»”]. Retrieved from <http://euoregionkarpaty.com.ua/karpaty>.

12. Pro status hirs'kykh naselenykh punktiv v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 15.02.1995 r. № 56/95-VR [On Status of Mountain Settlements: Law of Ukraine on February 15, 1995 № 56/95-BP]. *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada Ukraine*, no. 9, article 58.

13. Pro umovy oplaty pratsi osib, yaki pratsuyut v hirs'kykh rayonakh: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 11.08.1995 № 648 [On conditions of remuneration of persons working in mountain areas: Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine on August 11, 1995 № 648]. Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/648-95-p>.

14. Pro utvorennia Rady z pytan rehionalnoho rozvytku ta mistsevoho samovryaduvannia: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 kvitnia 2009 r. № 309 [On establishment of the Council for Regional Development and Local Government: Resolution of Cabinet of Ministers of Ukraine on April 2, 2009 № 309]. Retrieved from www.zakon.rada.gov.ua.

15. Furdychko, O.I. & Patabenko, M. V. (2006). Systemnist zabezpechenia ekolohichnoi bezpeky ta zberezhennia bioriznomanittia Karpatskoho rehionu [Systematic environmental safety and conservation of biodiversity in the Carpathian region]. *Stalyi rozvytok Karpat: suchasnyi stan ta stratehiia dii: tezy dopovidei mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii – Sustainable Development of the Carpathians: current status and strategies: abstracts of the International scientific and practical conference*. (ed. V.S. Kravtsiv). Lviv: In-t rehionalnykh doslidzhen NAN Ukrainy (in Ukrainian).

16. Potabenko M. Nature Conservation and Biodiversity: The Carpathians // Strengthening European Environmental Law in an Enlarged Union. Germany: Shaker, 2004, pp. 257–264.

17. Pro moratorii na provedennya sutsil'nykh rubok na hirs'kykh skhylakh v yalytsevo-bukovykh lisakh Karpatskoho rehionu: Zakon Ukrainy vid 10.02.2000 № 1436-III [On Moratorium on Clean Cutting of Silver Fir and Beech Forests on the Mountain Slopes in the Carpathian: Law of Ukraine on February 10, 2000 № 1436-III]. Retrieved from www.zakon.rada.gov.ua.

Польовська Василина Василівна – здобувач кафедри економіки підприємства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (вул. Університетська, 14, м. Ужгород, 88000, Україна).

Польовская Василина Васильевна – соискатель кафедры экономики предприятия, ГВУЗ «Ужгородский национальный университет» (ул. Университетская, 14, г. Ужгород, 88000, Украина).

Polovska Vasylyna – Researcher of the Department of Economics of Enterprise, SHEI “Uzhhorod National University” (14 University Str., 88000 Uzhgorod, Ukraine).

E-mail: lesyagazuda@gmail.com